

letesen írja le az írástudók, a masszoréták tevékenységét és az általuk alkalmazott írásjeleket. A héber nyelvtankönyvek is foglalkoznak ezekkel a kérdésekkel, viszont inkább csak az ismertetés szintjén, tehát magyarázatok nélkül és nem részletekbe menően. Ezért a könyv különösen hasznos eszköz a héber nyelvet tanuló és az Ószövetség szövegével folytonosan foglalkozó teológiai hallgatók számára, és természetesen mindazoknak is, akik kiegészíteni kívánják az Ószövetség héber szövegéről eddig szerzett ismereteiket.

Kristály László-Zsolt
 II. éves teológiai hallgató

Recensio

Studia Theologica Debrecinensis.

III. évf., 2010/2. szám, 160 old., ISSN 2060-3096

A *Studia Theologica Debrecinensis* 2010/2 száma teológiai mérlegkésztést kíván végezni. Ezt a szándékot két jól megkülönböztethető síkon valósítja meg. Az első teológiai reflexiókat, újragondolásokat közöl Pákozdy László Márton születésének 100. évfordulója alkalmából, illetve a megeléknült Kálvin-kutatást illetően. A második síkon a 20 éves határhoz elért rendszerváltozás emlékezetét igyekszik megragadni: hogyan emlékeznek svájci és magyarországi teológusaink a változás előtti és utáni időkre? A két sík közötti teret pedig két tanulmány tölti ki.

A *Tanulmányok* cím alatt Kustár Zoltán (Debrecen) a következő írást közli: *Pákozdy László Márton hermeneutikai elvei és azok gyakorlati megoldása az Úr szenvedő Szolgájáról szóló monográfiáiban.* Ószövetség-

gi hermeneutikai álláspontját már 1942-ben tisztázta, és hangsúlyozta, hogy a bibliai szövegek kifejtése nem követheti mindenben az irodalmi szövegek értelmezésének módját. A cikk szerzője ismerteti Pákozdy hermeneutikai elveit, majd azt igyekszik követni, hogy ezeket miként érvényesítette az említett próféta szövegek magyarázatánál.

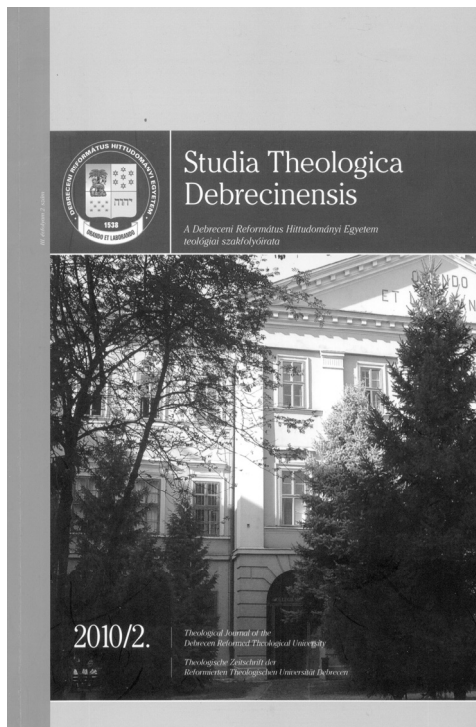
Ferencz Árpád (Debrecen): *Élet az úrvesztett erők vonzásterében* című dolgozata azt kutatja, hogy a hitleri Németország államgépezete milyen hatással volt Barth, illetve Pákozdy életfelfogására, és párhuzamokat, illetve megegyezősegeket emel ki kettejük vonatkozásában. Hogyan lehet megtalálni az „emberi embereket”, amikor a maguknál nagyobb tekintélyt nem ismerő hatalmak jutnak uralomra?

Miként lehet megtalálni azokat, akik istenfélelők és felettesi helyzetükben is tudnak szolgálni, illetve bírói hatalmuk birtokában is vádlottak maradnak. Az előadás címében Ferencz Árpád Barthra támaszkodik, aki „mestervesztett”-nek és „úrvesztett”-nek nevezte a náci korszak önmagától elidegenedett emberét.

Fekete Károly (Debrecen): *Pákozdy László Márton munkásságának bomiletikai vetülete* című tanulmányában a tudós Pákozdy igehirdetésével ismerkedhetünk meg, aki a bibliai textus mellett kötelezte el magát és vissza tudta utasítani a totalitárius rendszerek elvárásait. E tartásának köszönhetően jelenhetett meg száznál is több prédikációvázlata a német nyelvű szakkiadványokban. A szerző nyolc „alaptanulmányból” válogatta össze azokat a homiletikai szempontokat – a textusválasztástól a prédikáció nyelvezeti követelményéig –, amelyek Pákozdyt vezették. Bibliatudósként minden tudományát az ige továbbadásában kívánta gyümölcsöztetni.

A *Kálvni-kutatás* fejezetcím alatt Fazakas Sándor (Debrecen) írása áll: *Calvins Bedeutung für die Reformierte Kirche in Ungarn*. (Kálvin jelentősége a Magyarországi Református Egyház számára; a német nyelvű előadás Gustaw-Adolf-Werk 2010-es évkönyvében jelent meg először.) A dolgozat nem Kálvin magyar befogadásának történetét foglalja össze, hanem azt a hatást kutatja, amelyet Kálvin tanítása és magatartása jelentett és jelent. Elsősorban az egyház közéleti szerepét igyekszik tisztázni: ez akkor kezdődik el, „amikor a templomi prédikáció befejeződik”, és azt vizsgálja, hogy milyen feltételek mellett valósulhat meg az egyház szolgálata a világban. Végül a jelen két égető kérdésével foglalkozik, amelyeket a kálvini mércével mér meg: a bankkamatok helyzetét és a szegények megsegítését.

A *Vendéglőadások* cím alatt Ulrich H. J. Körtner (Bécs): *Diakónia a minőség, kereszténység önértelmezés és gazdaságosság feszültségében* című előadását olvashatjuk.

gében. Teológiai-etikai reflexiók (német nyelven ld. *Wege zum Menschen*, 62 évf. 2010, 155–167.) előadása olvasható. A gyakorlati teológia ausztriai művelője a szeretetszolgálat megvalósulásának lehetőségeit vizsgálja, éspedig abban a meggyőződésben, hogy az egyház kívülről való megítélésében az nyom sokat a latban, hogy milyen annak diakóniai elkötelezettsége. Rámutat, hogy a szeretetszolgálat nem kimondottan keresztyén cselekvésmód, és hogy nem létezik olyan igazságos társadalom, illetve állami berendezkedés, amely feleslegessé tudná tenni e szolgálatot. XVI. Benedek pápa *Deus Caritas est* enciklikáját idézve állapítja meg, hogy az ember megszűnik ember lenni, amennyiben lemond e szolgálat lehetőségéről.

A *Vendéglőadások* cím alatt áll még Pásztori-Kupán István (Kolozsvár): *The one veneration belonging to the One Son: The union of worship as the criterion of teaching „the One and the same” during the Monophysite controversy* (Az egy Fiúnak kijáró egyetlen

imádat, mint „az egy és ugyanazon Fiúról” szóló tanítás ismérve a monofizitizmus körüli vitában) című előadásának szerkesztett változata is. Az angol nyelvű nyilvános habilitációs előadás Debrecenben hangzott el 2010. június 9-én. Az egyetemes zsinatok hitvitáinak forró légkörét idézi fel. Az efézusi (331) és a kalkedoni (451) zsinatok Krisztus természetének meghatározásán, imádása mikéntjének megállapításán fáradoztak, s eközben visszautasítják azokat az emberi okoskodásokat, amelyek megrövidítenék akár az emberi, akár az isteni természet valóságát. A szerző eredeti nyelven idéz egyházatyáktól származó idézeteket, és mellettük közli ezeknek fordítását is.

A debreceni szaklap további három írása a *Díszdoktorok előadásai* fejezetcím alatt áll. Mindhárom német és magyar nyelven jelenik meg. Szerzőiket, a svájci evangéliumi-református egyház jeles képviselőit 2010. november 4-én avatták a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tiszteletbeli doktoraivá. Bolyki János professzor is ekkor nyerte el e megtisztelő kitüntetést, az ő esetében sajnos csak a laudáció került a folyóiratba. Az előadások a következők: Thomas Wipf

(Bern): *Reformierte Kirche und politische Participation: eine Schweizer Perspektive auf die reformatorische Botschaft der Freiheit*. Walter Wolf (A református egyház és a politikai szerepvállalás: a szabadság reformátori üzenete svájci szemmel nézve); Walter Wolf: *Sind geschichtliche Ereignisse ein Zeichen göttlicher Offenbarung?* (A történelmi események isteni kinyilatkoztatás jelei?); Andreas Hess (Zürich): *Religion und Nation – eine nachdenkliche Anfrage* (Vallás és nemzet – elgondolkodtató kérdés). Valamennyi előadás különösen időszerű, azonban a Hessé jelzi leginkább, hogy Svájból élénk figyelemmel kísérik a magyarországi és Kárpát-medencei történéseket. Ezzel sikeresnek mondhatjuk a debreceni célkitűzést, amely a rendszerváltással elérkezett lehetőségek és adottságok között zajló sáfarkodást kívánta megvizsgálni.

A könyvismertetések közül a leggyakorlatiasabbat emeljük itt ki: Szabó Lajos (szerk.): *A közösségépítő lelkész. Gyakorlati teológiai kézikönyv lelkészeknek és nem lelkészeknek*. Luther Kiadó, Budapest 2010. Az evangélikus egyház kiadványát Fazakas Sándor szerkesztő ismerteti.

Balogh Béla

Keresztény Magvető.

116. évf., 2010/4. szám, 120 old., ISSN 1222-8370

A szaklap Rezi Elek (Kolozsvár) *A globalizáció előnyeinek és hátrányainak unitárius erkölcsi értékelése* című elemzésével indítja a tanulmányok sorát. A globalizáció az embervilág üzemének sokezer szállal egymáshoz kötődő jelenségeinek együttese. Ezek hatással vannak az alapvető keresztény értékekre, s az Ószövetség szavaival: áldás és átok. Mindkét irányultságnak megvannak a pártolói és szószólói. A pénzintézetek ellenőrző szerepe, a kevesek akarat- és érdekérvényesítése, a Kelet felől Nyugat irányába történő vándorlás felgyorsultan érkezik minden erre nyitott

közösségbe, családba, egyéni életbe. A cikk bőven foglalkozik a kihívásokkal szembeni útkereséssel és a gyakorlati állásfoglalással. Ehhez bőséges irodalmat is kínál. Különbséget tesz azonban a globalizáció beolvasztó tendenciája, illetve az „európaizálódó” hatás között, mivel az Európai Unió elismeri és tiszteletben tartja a nyelvi és művelődési jellegzetességeket. Hasznos lett volna, ha a szerző azzal is megismertet, hogy melyek azok az eddig elért eredmények, amelyekkel el lehetett hátrítani a globalizáció bizonyos kártételeit.